

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2006

5. volební období

16/1

Stanovisko vlády

k senátnímu návrhu ústavního zákona, kterým se mění
ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů

předložené dopisem předsedy vlády Mirka Topolánka ze dne
13. září 2006 (čj. 16999/06 - OVA)

S t a n o v i s k o v l á d y

k senátnímu návrhu ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 16)

Vláda na své schůzi dne 13. září 2006 projednala a posoudila senátní návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 16), a doporučuje, aby byl při jeho dalším projednávání v Parlamentu České republiky dopracován ve smyslu dále uvedených připomínek:

1. Navrhovaná právní úprava tím, že výslovně předpokládá podání demise vládou, nepamatuje na případ předpokládaný v čl. 75 Ústavy, podle kterého prezident republiky odvolá vládu, která nepodala demisi, ač tak byla povinna učinit. Prezident republiky by tak v tomto případě Poslaneckou sněmovnu rozpustit nemohl, byť by i mohlo být zcela zjevné nebo alespoň nanejvýš pravděpodobné, že jakákoliv jím nově jmenovaná vláda by neměla naději získat důvěru Poslanecké sněmovny. Vláda proto doporučuje, aby bylo nově navrhované ustanovení čl. 35 odst. 1 písm. c) Ústavy doplněno tak, že se bude vztahovat i na případ, kdy prezident republiky odvolá vládu, která demisi nepodala, ač tak byla povinna učinit.
2. Navrhované ustanovení čl. 35 odst. 1 písm. c) Ústavy sice předpokládá, že prezident republiky má pravomoc podat Poslanecké sněmovně návrh na vyslovení souhlasu s jejím rozpuštěním, tuto pravomoc však přímo nezakládá. Pravomoci prezidenta republiky jsou upraveny v čl. 62 a 63 Ústavy, které mají podle navržené novely zůstat nedotčeny. Vláda proto doporučuje, aby byl čl. 62 Ústavy doplněn o pravomoc prezidenta republiky podat Poslanecké sněmovně návrh na vyslovení souhlasu s jejím rozpuštěním.

3. Návrh ústavního zákona předpokládá možnost rozpuštění Poslanecké sněmovny v případě, že demisi podá vláda, nepočítá ale s případem, kdy demisi podá předseda vlády ve smyslu čl. 73 odst. 1 věta první Ústavy. Jakkoliv má demise předsedy vlády automaticky za následek „pád“ celé vlády, jde podle Ústavy přesto o dva odlišné ústavní akty, byť s týmiž důsledky, což plyne z čl. 73 odst. 1 a 2 Ústavy, resp. čl. 62 písm. a) Ústavy. Zatímco v prvním případě jde o individuální rozhodnutí předsedy vlády, ve druhém jde o rozhodnutí vlády jako celku přijaté ve smyslu čl. 76 Ústavy. Nově navržené ustanovení by tedy nemohlo být použito v případě demise předsedy vlády (čl. 73 odst. 1 Ústavy). Vláda proto doporučuje, aby bylo nově navrhované ustanovení čl. 35 odst. 1 písm. c) Ústavy doplněno, tak že se bude vztahovat jak na demisi vlády jako rozhodnutí kolektivního orgánu tak na demisi předsedy vlády.

Vláda zároveň upozorňuje na tyto pochybnosti, které jsou s předloženým návrhem spojeny:

- navrhovaná právní úprava neomezuje Poslaneckou sněmovnu stanovením žádné lhůty, ve které by se měla o návrhu prezidenta republiky na vyslovení souhlasu s jejím rozpuštěním usnést a vůbec tak nepočítá s možnou nečinností Poslanecké sněmovny, která může být např. ochromena obstrukcemi. Z návrhu jednoznačně nevyplývá, zda by prezident republiky mohl případně vzít podaný návrh zpět, pokud by Poslanecká sněmovna nebyla po delší dobu s to se o tomto návrhu usnést, a jmenovat nového předsedu vlády nebo zda by v případě, kdy by takový návrh Poslanecké sněmovně podal, musel s dalšími ústavními akty vyčkat až do jejího rozhodnutí o tomto návrhu;
- podle čl. 66 Ústavy přísluší předsedovi Poslanecké sněmovny v době, kdy vykonává vymezené funkce prezidenta republiky, kromě jiného i pravomoc prezidenta republiky podle čl. 62 písm. c), tj. pravomoc rozpouštět Poslaneckou sněmovnu z důvodů stanovených v čl. 35 odst. 1 Ústavy. Navrhovaná novela však s touto (byť možná jen málo pravděpodobnou) situací nepočítá a ustanovení čl. 35 odst. 1 písm. c) by tak nebylo možné v tomto případě použít, neboť by neměl kdo podat Poslanecké sněmovně návrh na vyslovení souhlasu s jejím

- rozpuštěním. Vzhledem k tomu, že důvodová zpráva k této otázce mlčí, není zřejmé, zda jde o úmysl navrhovatelů či pouhé opomenutí, dává se nicméně na zvážení, zda by i s touto variantou neměla navrhovaná právní úprava počítat.